

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Straffrättsenheten

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner

(Ju2022/00396)

Ett förstärkt straffrättsligt skydd för utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner, m.m. (avsnitt 5.5–6)

Hovrätten tillstyrker att det införs ett utökat straffrättsligt skydd i den omfattning som utredningen föreslår i avsnitt 5.5 och ansluter sig till de bedömningar utredningen redovisat i avsnitt 5.6.

De skäl utredningen anfört för införande av två nya gradindelade brott, som med undantag för skyddsobjekten är identiska med redan existerande brott, framstår däremot inte som övertygande. Genom bestämmelsen i 17 kap. 5 § brottsbalken har skyddsobjekten redan utvidgats till att omfatta andra än de som utövar myndighet. Att den praxis som utvecklats vid tillämpningen av 17 kap. 1 och 2 §§ brottsbalken direkt blir tillämplig har dessutom ett stort värde. Det symbolvärde som utredningen eftersträvar nås enkelt genom att de yrkesgrupper som det nya skyddet ska omfatta anges i 17 kap. 5 § brottsbalken. En nyreglering genom tillägg i sistnämnda lagrum skapar bättre förutsättningar för en sammanhållen rättsutveckling på området.

Hovrätten föreslår därför att det i stället för föreslagna 17 kap. 7 och 7 a §§ införs ett nytt andra stycke i 17 kap. 5 § brottsbalken enligt följande.

Vad som anges i 1 och 2 §§ ska också gälla, om någon på sätt som framgår i nämnda paragrafer förgriper sig mot eller hindrar utövare av viss samhällsnyttig funktion i hans eller hennes tjänsteutövning. Med utövare av viss samhällsnyttig funktion avses

1. hälso- och sjukvårdspersonal,
2. personal inom socialtjänsten,
3. räddningstjänstpersonal,
4. utbildningspersonal inom skolväsendet.

En konsekvens av hovrättens förslag är att osjälvständiga former av brott mot utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner utan någon ändring av 17 kap. 16 § brottsbalken straffbeläggs i samma omfattning som för närvarande gäller vid brott mot dem som åtnjuter skydd enligt bland annat 17 kap. 1 § brottsbalken. Hovrätten har ingen erinran mot förslaget att i större omfattning kriminalisera stämpling.

Straffskalan för våld mot tjänsteman, m.m. (avsnitt 6.4)

Hovrätten gör samma överväganden som utredningen i frågorna om uppdelning av 17 kap. 1 § brottsbalken och införande av en särskild straffskala för våld mot tjänsteman.

Hovrätten har inget att invända mot att stämpling till våld eller hot mot tjänsteman straffbeläggs.

Ett förstärkt straffrättsligt skydd för de som yrkesmässigt bedriver nyhetsförmedling eller annan journalistik (avsnitt 7.5)

Hovrätten tillstyrker att det införs en ny straffskärpningsgrund för den personkategori som förslaget främst synes ta sikte på. Det framstår emellertid som att förslaget i sin nuvarande utformning skulle kunna ge upphov till gränsdragningssvårigheter. Det gäller inte minst utifrån det vida tillämpningsområde som straffskärpningsgrunden ges i författningskommentaren (s. 403 f.). Hovrätten anser därför att gränsdragningsfrågan måste belysas ytterligare.

Med uttrycket ”på grund av” knyts straffskärpningsgrunden till att någon på ett allmänt plan bedrivit sådan verksamhet som anges. Det förtydligas i författningskommentaren (s. 404 f.) med att det kan röra sig om brott som begåtts i syfte att uttrycka ilska över exempelvis den angripnas journalistiska uppdrag samt att det inte ställs något krav på att brottet begåtts på grund av exempelvis någon särskild tidningsartikel eller krönika som den angripna skrivit eller på grund av att han eller hon synts i ett nyhetsinslag på tv eller varit redaktör för ett specifikt radioprogram. Det medför ett straffrättsligt skydd som går längre än det motsvarande skydd som finns för andra personkategorier, däribland poliser. Skyddet går även längre än det skydd som föreslås för utövare av viss samhällsnyttig funktion. I de senare fallen kopplas straffansvar till personkategoriernas myndighets- respektive tjänsteutövning i det enskilda fallet och inte till att de på ett mer allmänt plan ägnar sig åt sådan verksamhet. Hovrätten kan konstatera att det inte förs någon diskussion om detta förhållande i utredningen.

Översyn av straffbestämmelserna om tjänstefel och brott mot tystnadsplikt (avsnitt 8.10)

Hovrätten ansluter sig till utredningens bedömning att det inte bör göras några ändringar av straffbestämmelserna om tjänstefel.

Hovrätten har inget att invända mot att straffskalan för brott mot tystnadsplikt skärps i enlighet med utredningens förslag. Hovrätten tillstyrker att det införs ett grovt brott mot tystnadsplikt på sätt som utredningen föreslagit.

Detta yttrande har beslutats av hovrättsråden Björn R. le Grand och Joakim Westerlund samt tf. hovrättsassessorn Johan Henningsson (föredragande).

Björn R. le Grand

Johan Henningsson